

Assessing the Level of Economic Sustainability of Rural Settlements in the County of Langroud

Masoumeh Noroozinezhad¹ | Majid Yasouri^{2*} | Ruhollah Oji³

1. PhD student in Geography and Rural Planning, Department of Geography, University of Guilan, Rasht. Email: masumeh.nowroozinegad@gmail.com

2. Professor, Department of Geography, University of Guilan, Rasht. E-mail: yasoori@um.ac.ir

3. Assistant Professor of Geography, Department of Geography, University of Guilan, Rasht. E-mail: oji_r@yahoo.com

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Research Article

Article history:

Received 12 May 2022

Received in revised form 21
September 2022

Accepted 14 February 2023

Published online 19 February
2024

Since villages are the main cells of Iran's economic life, so the stability of the rural economy is a vital corridor to achieve the stability of the national economy. Therefore, the present study was conducted with the aim of recognizing the level of economic sustainability of the villages of Langroud county; The data collection tools in the present study include documentary methods in the form of libraries and field methods in the form of questionnaires. The statistical population of this study includes the Rural managers with 20 households and more in the county of Langroud and a total of 110 people in 7 rural areas of this city, which has been studied in a total number. In this study, in order to investigate the level of economic sustainability of villages, the sustainability barometer method was used. Binomial test was also used to compare the research components. The results showed that the level of economic stability in rural settlements of the city in the three components of justice, stability and welfare and finally, overall economic stability, were significantly different. The results of the level of sustainability of the studied components showed that economic justice, economic stability, economic welfare, and finally the economic sustainability of the villages in the region are at a weak level. In terms of the level of economic stability, the highest level has the villages of Klidbar, Sigarud, and the lowest level of economic stability have the villages of Fetideh and Koholboon.

Keywords:

Sustainable Development,
Sustainable Rural
Development, Rural Economic
Sustainability, Rural
Settlements of Langroud
County

Cite this article: Noroozinezhad, M; Yasouri, M; Oji, R. (2024). Assessing the Level of Economic Sustainability of Rural Settlements in the County of Langroud. *Journal of Geography and Planning*, 27 (86), 199-217. <http://doi.org/10.22034/GP.2022.50883.2985>

© The Author(s).

Publisher: University of Tabriz.

DOI: <http://doi.org/10.22034/GP.2022.50883.2985>

Extended Abstract

Introduction

The declining trend of the rural economy, the displacement and mass migration of villagers to cities, the spread of poverty and unemployment, food insecurity, the marginalization of the large rural population and the like show that in practice, the vital goals of development based on The steady increase in income, the expansion of productive employment, and the more balanced establishment of the benefits of growth in rural areas have failed. In this regard, one of the most important approaches to optimal development is sustainable development. With the strengthening of the rural economy, many indicators of sustainable rural development, such as job creation, income growth and welfare, will be realized permanently. Since villages are the main cells of Iran's economic and physical life, so the stability of the rural economy is a vital corridor to achieve the stability of the national economy.

Based on objective facts, rural settlements in Langaroud county do not have good economic stability. This issue is evident in cases such as high unemployment rate, rural-urban migration, poverty, low agricultural production, lack of new job opportunities, lack of diversity of activities and lack of income, the existence of instability in the economy of these areas. . The rural economy in these areas needs a fundamental change, and for this purpose, the level of sustainability of rural areas must first be identified in order to use this knowledge to make the necessary plans to improve the current situation. Therefore, this study, entitled "Assessing the level of economic sustainability of rural settlements in the city of Langroud", seeks to identify the status of economic sustainability in the area.

Data and Method

The purpose of this study is to assess the level of economic stability of rural areas in the city of Langroud. Therefore, research in terms of purpose is part of applied-developmental research. Also, according to the nature of the subject and the objectives of the research, in terms of analysis method, it is descriptive-analytical. Research information has been collected quantitatively and qualitatively through field study and the use of the village questionnaire, and library-documentary studies. Methods and tools of data collection in the present study include documentary methods in the form of libraries and field methods in the form of questionnaires. The statistical population of this study includes the rural managers with 20 households and more in the county of Langroud and a total of 110 people in 7 rural areas of this county, which has been studied in a total number. According to the 2016 census, the population of rural settlements was 20 households and more in the city, 37,637 people and 13,644 households.

To measure the level of economic stability of the villages of the study city, the sustainability barometer method was used. The validity of the questionnaire was reviewed and confirmed by experts in this field. In order to evaluate the reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha method was used and the alpha value of all variables is higher than 0.7 and confirms the reliability of the questionnaire. In this study, descriptive statistics (table and percentage) and inferential statistics (binomial test) were used in SPSS software.

Results and Discussion

According to the results of the binomial test, economic stability has a significant difference in the villages of the study county due to its three components, and this difference that is observed is not due to chance and accident. Also, the results of this test show that in all three components, the majority of villages are considered below average, which indicates a low level of economic stability. Regarding the component of economic justice, among the villages of Langroud county, the villages of Siahmansepaen and Behpasbagh have the highest level and the villages of Khaneh Pashtan, Eshkal and Khorma have the lowest level of stability of the component of economic justice. In terms of economic stability component, Sigarud and Klidbar villages have the highest and Liarjdemeh and Tazehabad Bazardeh villages have the lowest level of stability. Regarding the component of economic welfare, the villages of Proshepaen, Sigarud, Klidbar, the highest and the villages of Madiangouaber, Kafshkan Mahalleh, and Saloush have the lowest level of stability. In terms of economic sustainability, the highest levels of economic sustainability are in the villages of Klidbar, Sigarud, Siahmansepaen, Proshepaen and Behpasbagh. The mentioned villages have a convenient access location and road to the city as well as sales markets, their service and welfare facilities are at a higher level, they have more job diversity, but the villages of Fatideh, Koholbon and Anbalansar have the lowest level of stability. They have an economy. These villages are considered as suburban areas of the city and do not have a suitable geographical location, while their population and number of households are not significant. In these villages, agriculture is the main occupation in the village, but this is not widely done.

Conclusion

The results of this study showed that most of the villages in the city are at a weak level in terms of economic stability, only a very small number of villages in the plains of the city are in a state of economic stability (Klidbar, Sigarud, Behpasbagh) . This result is in line with the results of research by Ghadiri, Masoom et al. (2010) who concluded that more than 60% of villages have very poor economic stability. The villages studied in the study are located in three locations: plain, foothill and mountainous and have faced various economic problems such as high unemployment rate, aging of the agricultural population, low efficiency of agricultural production and such issues; In fact, the problems that the villages studied in the present study also face. The results are also inconsistent with the steel research (2014) that the results of his research indicate the existence of a medium level of stability in the villages of Chorzeq rural district.

Keywords: Sustainable Development, Sustainable Rural Development, Rural Economic Sustainability, Rural Settlements of Langroud County

References

- Afarakhte, H., Riahi, V., & Javan, F. (2014). Economic sustainability of rural settlements in Razvanshahr city. *Geography*, (13)46, 93-118.
- Fooladi, A. (2013). "Measuring the economic sustainability of rural settlements; Case study: Tarem city, Chorzaq district. Master's Thesis of Geography and Rural Planning, Faculty of Literature and Humanities, Gilan University.
- Jahangiri, A. (2016). Investigating the impact of economic diversity on sustainable economic development in villages, looking at the central part of Shahinshahr and Mimeh counties. *Spatial Research*, 5, 103-188.
- Qadiri-Masoom, M., Zianushin, M. M., Khorasani, M. A. (2000). Economic sustainability and its relationship with spatial-spatial characteristics: a case study of Kohin village villages in Kabudarahang city. *Village and Development*, 50(13), 1-29.
- Riahi, V., & Nouri, A. (2014). Diversification of economic activities and sustainability of villages Case: Khorramdare city. *Spatial Economics and Rural Development*, 3(10), 113-128.
- Uitto, J. I. (2009). RURAL DEVELOPMENT: PARTICIPATION AND DIVERSITY FOR SUSTAINABILITY, *Human Settlement Development-Volume IV*, 146.

سنجش سطح پایداری اقتصادی سکونتگاه های روستایی در شهرستان لنگرود

معصومه نوروزی نژاد^۱ | مجید یاسوری^{۲*} | روح اله اوجی^۳

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. masumeh.nowrozinegad@gmail.com

۲. استاد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. yasoori@um.ac.ir

۳. استادیار گروه جغرافیا، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. oji_r@yahoo.com

چکیده

اطلاعات مقاله

از آنجا که روستاها سلول های اصلی حیات اقتصادی ایران محسوب می شوند، لذا پایداری اقتصاد روستاها یک کردیدور حیاتی برای نیل به پایداری اقتصاد ملی می باشد. از این رو، تحقیق حاضر با هدف شناخت سطح پایداری اقتصادی روستاهای شهرستان لنگرود انجام شده است؛ ابزار گردآوری اطلاعات در تحقیق حاضر، شامل روش های اسنادی بصورت کتابخانه ای و میدانی بصورت اجرای پرسشنامه می باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل دهیاران روستاهای دارای ۲۰ خانوار و بیشتر شهرستان لنگرود و مجموعا به تعداد ۱۱۰ نفر و در ۷ دهستان این شهرستان می باشد که بصورت تمام شماری بررسی شده است. در این پژوهش به منظور بررسی سطح پایداری اقتصادی روستاها از روش بارومتر پایداری بهره گرفته شد. همچنین جهت مقایسه مولفه های پژوهش از آزمون دوجمله ای (Binomial Test) استفاده گردید. نتایج نشان داد سطح پایداری اقتصادی در سکونتگاه های روستایی شهرستان در سه مولفه عدالت، ثبات و رفاه و در نهایت، پایداری اقتصادی کل، تفاوت معنی دار داشته اند. نتایج سطح پایداری مولفه های مورد بررسی نشان داد که عدالت اقتصادی، ثبات اقتصادی، رفاه اقتصادی، و در نهایت پایداری اقتصادی روستاهای منطقه، در سطح ضعیف قرار دارد. از نظر سطح پایداری اقتصادی، بالاترین سطح را روستاهای کلیدبر، سیگارود، و پایین ترین سطح پایداری اقتصادی را روستاهای فتیده و کهلبون دارند.

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۲

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۶/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۲۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۱۱/۳۰

کلیدواژه ها:

توسعه پایدار، توسعه پایدار روستایی، پایداری اقتصادی روستایی، سکونتگاه های روستایی شهرستان لنگرود

استناد: نوروزی نژاد، معصومه؛ یاسوری، مجید؛ اوجی، روح اله (۱۴۰۲). سنجش سطح پایداری اقتصادی سکونتگاه های روستایی در شهرستان لنگرود. جغرافیا و برنامه ریزی، ۲۷ (۸۶)، ۱۹۹-۲۱۷.

<http://doi.org/10.22034/GP.2022.50883.2985>

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه تبریز.

مقدمه

روستا و اقتصاد روستایی از بدو پیدایش، قرابت زیادی با کشاورزی و زیربخش‌های آن داشته است. مهم‌ترین ویژگی‌های این ساختار اقتصادی، عدم تنوع در زمینه‌های شغلی و محدودیت منابع درآمدی به کشاورزی و زیربخش‌های آن خواهد بود (جوان و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۸). روند نزولی وضعیت اقتصاد روستاها، جابه‌جایی و مهاجرت‌های گسترده روستاییان به شهرها، گسترش فقر و بیکاری، عدم امنیت غذایی، قرار گرفتن جمعیت عمده روستایی در حاشیه و مواردی از این قبیل نشان می‌دهد که در عمل، اهداف حیاتی توسعه مبنی بر افزایش پایدار درآمد، گسترش اشتغال‌های تولیدی و برقراری متعادل تر منافع ناشی از رشد در مناطق روستایی با شکست مواجه شده است (افراخته و همکاران، ۱۳۹۴: ۹۴). از دلایل عمده ضعف ساختاری روستاها، مشکلات اقتصادی از جمله نبود فرصت‌های شغلی، وجود بیکاری و فقر را می‌توان برشمرد که در نهایت منجر به مهاجرت‌های گسترده روستا - شهری می‌شود (ریاحی و نوری، ۱۳۹۳: ۱۱۴). در این راستا، یکی از مهم‌ترین رویکردها در راستای توسعه مطلوب، توسعه پایدار است. توسعه پایدار روستایی یکی از اولویت‌های توسعه آینده است (یوتو^۱، ۲۰۱۵: ۱). توجه به ملاحظات اقتصادی و اجتماعی در توسعه پایدار روستایی از اهمیت زیادی برخوردار است زیرا پایداری جز از طریق نگاه همه‌جانبه به مضامین اقتصادی و اجتماعی فضاها، روستایی نظیر برقراری عدالت و مشارکت همه‌جانبه مردم و نیز دخالت دادن مردم در فرآیند دستیابی به پایداری روستایی حاصل نمی‌شود (بزی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۰۶). با تقویت اقتصاد روستایی، بسیاری از شاخص‌های توسعه پایدار روستایی مانند ایجاد اشتغال، افزایش درآمد و رفاه به صورت دائمی تحقق پیدا می‌کند. از آنجا که روستاها سلول‌های اصلی حیات اقتصادی و کالبدی ایران محسوب می‌شوند، لذا پایداری اقتصاد روستاها یک کریدور حیاتی برای نیل به پایداری اقتصاد ملی می‌باشد (جهانگیری، ۱۳۹۶: ۹۳). در بحث اقتصادی، توسعه پایدار اغلب به عنوان نیاز به حفظ درآمد دائمی برای بشر توصیف می‌شود. یک اقتصاد پایدار نباید پایداری سیستم‌هایی را که در آن تعامل دارد ضمن تضمین کارایی خود یعنی پایداری اقتصادی را تضعیف کند (اسپنگنبرگ^۲، ۲۰۰۵: ۶۱-۴۸). پایداری اقتصادی نوعی سیستم تولیدی است که سطح مصرف فعلی را برآورده می‌کند بدون اینکه نیازهای آینده را به خطر اندازد (باسیاگو^۳، ۱۹۹۹: ۱۴۷-۱۵۱). امروزه توجه به پایداری اقتصادی با در نظر گرفتن چالش‌های گریبانگیر کشورهای در حال توسعه ضرورت دارد. عرصه‌های روستایی با مشکلات مختلفی مواجه هستند. سهم در خور توجهی از ناپایداری‌های روستایی به ناپایداری اقتصادی باز می‌گردد (توکلی، ۱۳۹۳: ۷۲). بروز بحران‌های محیطی مانند کم‌آبی و با از بین رفتن کشاورزی، بیکاری افزایش یافته و اقتصاد روستایی ناپایدار می‌شود (علایی و یارعلی، ۱۳۸۸: ۱۲). در شرایط کنونی، توجه به پایداری اقتصادی، با در نظر گرفتن چالش‌ها و تنگناهایی که سکونتگاه‌ها با آن مواجه‌اند، ضرورت بیشتری می‌یابد (برزگر و همکاران، ۱۳۹۸: ۹).

بر اساس واقعیت‌های عینی، سکونتگاه‌های روستایی شهرستان لنگرود از پایداری اقتصادی مناسبی برخوردار نیستند. این مسئله در مواردی مانند نرخ بیکاری بالا، مهاجرت‌های روستا - شهری، وجود فقر، پایین بودن میزان تولیدات کشاورزی، عدم وجود فرصت‌های شغلی جدید، عدم تنوع فعالیتی و کمبود درآمد، نمایان و نشان‌دهنده وجود وضعیت ناپایداری در اقتصاد این نواحی است. اقتصاد روستایی در مناطق مذکور، به تحول اساسی نیازمند می‌باشد و بدین منظور ابتدا باید سطح پایداری مناطق روستایی شناسایی شود تا با استفاده از این شناخت، برنامه‌ریزی‌های لازم جهت بهبود اوضاع فعلی انجام شود. از این رو، این پژوهش با عنوان "سنجش سطح پایداری اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی در شهرستان لنگرود"، به دنبال شناسایی وضعیت پایداری اقتصادی در محدوده مذکور است.

در رابطه با سنجش پایداری، تا به حال تحقیقات مختلفی انجام شده است. دربان آستانه و همکاران (۱۳۹۸)، در مقاله‌ای با سنجش پایداری شاخص‌های توسعه اقتصادی در نواحی روستایی شهرستان رودبار که از روش ویکور برای سنجش پایداری اقتصادی بهره‌بردند، به این نتیجه رسیدند که هیچ‌کدام از ۳۰ شاخص مورد استفاده، در روستاها در وضعیت پایدار نبوده‌اند.

1. uitto
2. Spangenberg
3. Basiago

فولادی (۱۳۹۳)، در پایان نامه خود با بهره‌گیری از فن بارومتر پایداری به سنجش پایداری اقتصادی سکونتگاه های روستایی دهستان چورزق در شهرستان طارم پرداخته است. نتایج بدست آمده نشان داد که این دهستان از دیدگاه پایداری اقتصادی در وضعیت متوسط قرار دارد. توکلی (۱۳۹۳)، در پژوهشی به سنجش پایداری اجتماعی-اقتصادی سکونتگاه های روستایی در دهستان های خاوه شمالی و جنوبی استان لرستان پرداخت که ۵۰ روستای دهستان های مذکور را در شهرستان دلفان بر پایه ۲۹ شاخص پایداری اجتماعی-اقتصادی مورد بررسی قرار داد. نتایج حاصل از این پژوهش بر اساس روش‌های تاپسیس و مورس نشان داد که به ترتیب ۹۲ و ۹۶ درصد روستاهای مطالعه شده در شرایط نیمه پایدار قرار دارند. قدیری معصوم و همکاران (۱۳۸۹)، در تحقیقی با عنوان پایداری اقتصادی و رابطه آن با ویژگی های مکانی - فضایی در روستاهای دهستان کوهین شهرستان کبودرآهنگ، با بهره‌گیری از فن بارومتر پایداری به بررسی و ارزیابی وضعیت پایداری اقتصادی و سطح بندی روستاها پرداختند. نتایج نشان داد که از دیدگاه پایداری اقتصادی، دهستان کوهین در وضعیت متوسط رو به پایین بوده و بیش از ۶۰ درصد روستاها در وضعیت تقریباً ناپایدار قرار دارند. کروجا (۲۰۱۳)^۱، در تحقیقی به بررسی توسعه اقتصادی پایدار و تحلیل چرایی و چگونگی پیدایش مفهوم توسعه پایدار با توجه به ضرورت قرن بیست و یکم پرداخت. بر اساس نتایج بدست آمده از این پژوهش، در صورت دستیابی به توسعه پایدار، نیاز به دستورالعمل های جدید سیاست اقتصادی مانند عدالت در اقتصاد جهانی و توسعه مشارکتی می باشد. برای برآوردن مفهوم توسعه پایدار، باید بهترین استفاده ممکن از کلیه منابع اقتصادی موجود برای تولید حداکثر خروجی ممکن کالا و خدمات مورد نیاز جامعه در حال حاضر و آینده و به صورت عادلانه صورت بگیرد.

با در نظر گرفتن اهمیت بحث پایداری اقتصادی و بررسی تحقیقات پیشین، مشخص شد که مطالعات کمی (به ویژه مطالعات خارجی) صرفاً توجه خود را بر پایداری اقتصادی گذاشته‌اند؛ ضمن اینکه آن دسته از مطالعات موجود نیز، از تعداد شاخص‌ها و نماگرهای کمی بهره گرفته‌اند. بنابراین، پژوهش حاضر با توجه به این مهم، به سنجش سطح پایداری اقتصادی سکونتگاه های روستایی در شهرستان لنگرود می‌پردازد. به عبارتی، جنبه پایداری اقتصادی در این پژوهش به طور مفصل تر و با استفاده از مولفه‌ها، شاخص‌ها و نماگرهای کامل تری بررسی شده است. شایان ذکر است که از نظر محدوده مورد مطالعه در تحقیقات پیشین نیز، مطالعه ای با مضمون سنجش سطح پایداری اقتصادی در منطقه مورد مطالعه انجام نشده است. نتایج حاصل از تحقیق حاضر، علاوه بر فراهم نمودن پیشینه مناسب برای تحقیقات مرتبط آتی، می‌تواند در تدوین برنامه‌های توسعه روستایی محدوده مورد مطالعه به کار گرفته شود.

مبانی نظری

توسعه پایدار^۲ به معنای ساده، توسعه‌ای است که می‌تواند به طور نامحدود یا برای دوره زمانی معین ادامه یابد. اگرچه تعاریف مربوط به توسعه پایدار زیاد است، اما اغلب تعاریف ذکر شده از مفهوم همان تعریف ارائه شده توسط گزارش کمیسیون برونتلند است (اسچافر و کرن^۳، ۲۰۰۵: ۷۷)، این گزارش توسعه پایدار را توسعه ای تعریف می‌کند که نیازهای نسل فعلی را برآورده کند بدون اینکه توانایی نسل های آینده در تأمین نیازهای خود را به خطر بیندازد (سرین^۴، ۲۰۰۶: ۲۱۰). توسعه پایدار سازوکاری را فراهم می‌کند که از طریق آن جامعه می‌تواند با محیط زیست تعامل داشته باشد در حالی که خطر آسیب به منبع برای آینده را ندارد (یاسوری و وطنخواه کلوزری، ۱۳۹۴: ۴۷؛ منساه^۵، ۲۰۱۹: ۶). توسعه پایدار بر توسعه برابر تأکید می‌کند (طالشی و همکاران، ۱۳۹۷، ۱۷۳؛ ازکیا و ایمانی، ۱۳۹۴: ۵۵). در بیانیه کمیسیون جهانی محیط‌زیست و توسعه، اهداف اصلی توسعه پایدار در این موارد خلاصه می‌شود: تجدید رشد، تغییر کیفیت رشد، موارد لازم برای شغل، آب، غذا و امکانات بهداشتی، تعیین سطح پایداری

1. Kruja
1. Sustainable development approach
2. Schaefer & Crane
3. Cerin
4. Mensah

از جمعیت، نگهداری و افزایش منابع، ترکیب محیط و اقتصاد در اتخاذ تصمیم، ایجاد ارتباطات اقتصادی بین‌المللی (تباتای^۱)، (۲۰۰۳: ۱۴۰). توسعه پایدار دارای ابعاد مختلفی است (ویسی و نیکخواه، ۱۳۹۷: ۳۳۱؛ هارتموت^۲، ۲۰۰۷: ۴)، اما برخی اشکال آن بیشتر پذیرفتنی است (ملدان و بیهارس^۳، ۲۰۰۲: ۳۶). اکثر محققان بر ابعاد سه‌گانه توسعه پایدار که در برگزیده ابعاد اکولوژیکی، اقتصادی و اجتماعی است تأکید کرده‌اند (محمدپور، ۱۳۸۷: ۲۵).

پایداری اکولوژیکی^۴ به مدیریت و محافظت نظام‌های اکولوژیکی در شرایط و درجه‌ای اشاره دارد که کارکردهای محیطی و توانایی فراهم کردن کالا و خدمات در طول زمان به حد کافی حفظ شود و از خطرهای فجایع بالقوه اجتناب ورزیده، تهدید آن‌ها را کاهش داده، به نسل‌های آینده فرصت دهد تا دست کم به اندازه برابر از منابع محیطی بهره‌مند شوند (بری^۵، ۲۰۰۱: ۱۷۸). پایداری اقتصادی^۶ به شرایطی اطلاق می‌شود که در نتیجه آن رفاه اقتصادی در گذر زمان کاهش نیابد؛ از راه ایجاد سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی سالم بدون آسیب زدن به ذخایر و سرمایه‌های طبیعی، موجب پیشبرد برنامه‌های اصولی کارآمد در بهره‌برداری صحیح از منابع شده، سبب تشویق فعالیت‌های جدید اقتصادی شود، همچنین فضای اقتصادی قابل پیش‌بینی در راستای اهداف توسعه پایدار در سطح محلی و ملی به وجود آورد (مطیعی لنگرودی و شمسانی، ۱۳۹۴: ۱۴). پایداری اجتماعی^۷ به توانایی جامعه برای حفظ و نگه‌داری ابزارهای ضرورت ایجاد ثروت و به منظور بازتولید خود از یک طرف و احساس مشترک اجتماعی برای گسترش یکپارچگی و انسجام از طرف دیگر، پایداری اجتماعی گفته می‌شود. این پایداری شامل برابری با تکیه بر اصل عدالت اجتماعی و برابری درون‌نسلی و بین‌نسلی، به ویژه تأمین نیازهای اساسی انسان و کاهش فقر و ایجاد صلح و امنیت است (محمدپور، ۱۳۸۷: ۱۲). توسعه پایدار روستایی^۸ را می‌توان به عنوان فرایند تغییر چند بعدی تحت تأثیر سیستم‌های روستایی تعریف کرد (قمبرعلی و همکاران^۹، ۲۰۱۳: ۲۵۴). رشد اقتصادی، بهبود شرایط اجتماعی و حفاظت از ارزش‌های طبیعی همه از ویژگی‌های مهم در توسعه پایدار روستایی است که باید بر اساس یک روش از پایین به بالا، از طریق استفاده مشارکتی و پایدار از منابع درون‌زای محلی (محیط، نیروی کار، دانش، الگوهای تولید، مصرف و ارتباطات) باشد (بشکار و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۷؛ پاگلیس^{۱۰}، ۲۰۰۱: ۱۱۲).

توسعه پایدار روستایی عبارت از فرآیند کمک به مردم روستایی از طریق اولویت بندی نیازهایشان، فعال نمودن آن و سرمایه‌گذاری در زمینه ایجاد زیرساخت‌ها و ارائه خدمات اجتماعی، برقراری عدالت و برابری با توجه به ظرفیت‌های محلی است. توسعه روستایی در شرایطی مبتنی بر توسعه پایدار خواهد بود که بر اساس سه بعد و محور عمده برابری، رشد اقتصادی و پایداری محیطی باشد (زیلر^{۱۱}، ۲۰۰۶؛ ساردف^{۱۲}، ۲۰۰۵؛ راس^{۱۳}، ۲۰۰۱ به نقل از همتی و پذیرا، ۱۳۹۷: ۳-۲). در بحث پایداری اقتصادی، این پایداری را می‌توان در ایجاد رشد عادلانه و متوازن جامعه انسانی و تضمین بهره‌مندی تک‌تک انسان‌ها در طول زمان، بدون وارد آوردن خدشه به منابع زیستی، طبیعی و فرهنگی تعریف کرد (جعفریان و عبدالحسین پور، ۱۳۸۵: ۵). پایداری اقتصادی به معنای سیستمی از تولید است که سطح مصرف فعلی را بدون به خطر انداختن نیازهای آینده برآورده می‌کند (لوبو و همکاران^{۱۴}، ۲۰۱۵: ۳۵۷۳). به طور سنتی، اقتصاددانان با فرض نامحدود بودن تأمین منابع طبیعی، تأکید بی‌جا بر ظرفیت بازار

1. Tabataai
2. Hartmut
3. Moldan and Bilhars
4. Ecological sustainability
5. beri
6. Economic sustainability
7. Social sustainability
8. Sustainable rural development
9. Ghambarali et al
10. Pugliese
1. Zeller
2. SARDF
3. Ruth
4. Lobo et al

برای تخصیص کارآمد منابع داشتند (دیوو و کانگ^۱، ۲۰۱۶: ۱۰). بر اساس تحقیقات پیشین، اکثر صاحب نظران بر سه مولفه رفاه اقتصادی، عدالت اقتصادی، ثبات اقتصادی به عنوان مولفه های پایداری اقتصادی، اتفاق نظر دارند:

رفاه اقتصادی^۲: از رفاه^۳ معمولاً معانی خوشبختی، شادی، سلامتی، موفقیت و کامیابی استنباط می شود. پراگ^۴ (۱۹۹۳) رفاه را به عنوان بیان دیگری از مطلوبیت در نظر می گیرد (گروه^۵، ۲۰۰۸: ۱۵-۵). گروه مطالعاتی ود^۶ (۲۰۰۱) به مفهومی از رفاه اشاره می کند که در ارتباط با بهبود وضعیت دیگران و شرایط اجتماعی است، از نظر این گروه، رفاه، در نحوه ارتباط با دیگران در جایگاه رفیع نیازهای طرفین معنا پیدا می کند (مکگریگور^۷، ۲۰۰۷: ۲). رشد اقتصادی بالا و برخورداری از شرایط اقتصادی مناسب تر، می تواند فرصت های بیشتری را برای افزایش درآمدهای جامعه از طریق گسترش بازارها، فرصت ها و محرک های لازم برای افزایش درآمد همه گروه های کم درآمد و در نتیجه نزدیک شدن به رفاه را ایجاد نماید (شهیکی تاش و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۷۰).

عدالت اقتصادی^۸: در رابطه با عدالت اقتصادی تعاریف نظری مختلفی وجود دارد. دو تعریف رایج در این زمینه عبارتست از: "رساندن سطح رفاه و زندگی همه عموم مردم به یک سطح ثابت و مشخص" و "افزایش سطح زندگی تمام مردم به یک مقدار یا نسبت ثابت" (دادگر و آرمان مهر، ۱۳۸۸: ۳). رفتار و روابط عادلانه رفتار و روابطی است که بر اساس حق باشد. بنابراین عدالت اقتصادی یعنی مراعات حقوق اقتصادی در حوزه رفتارها و روابط اقتصادی (یوسفی، ۱۳۸۷: ۴۴). عدالت در ادبیات اقتصادی به معنای مراعات حقوق اقتصادی در حوزه رفتارها و روابط اقتصادی است (حاتمی و رحمانی، ۱۳۹۱: ۲۰۸). برای پایداری نظام های اقتصادی در کنار حکومت مردم سالار به چارچوب توزیع عادلانه نیز نیاز است (دادگر و رحمانی، ۱۳۹۱: ۳۹).

ثبات اقتصادی^۹: از ثبات^{۱۰} در لغت به پایداری، پابرجایی و پایایی یاد می شود و در اصطلاح، ثبات اقتصادی و تثبیت اقتصادی^{۱۱} عبارت است از کاربرد شیوه های پولی و مالی و دیگر تدابیر برای اجتناب از انقباض یا تورم آشکار در اقتصادهای صنعتی پیشرفته دنیا (دهقان و عزتی، ۱۳۸۷: ۲۵). ثبات درون یک سیستم اقتصادی را می توان حالت طبیعی تعریف کرد که در آن: (۱) پتانسیل اقتصاد به حداکثر برسد. (۲) تنش های سیستم قیمت ضعیف است. (۳) توسعه اقتصادی از یک خط رشد فزاینده پیروی می کند. بنابراین می توانیم بی ثباتی را به عنوان یک سیستم اقتصادی غیر طبیعی تعریف کنیم که: (۱) پتانسیل توسعه را ضعیف می کند. (۲) باعث ایجاد تنش در سیستم قیمت می شود. (۳) در صورت پایدار بودن بی ثباتی، یک ویژگی چرخشی را به اقتصاد تحمیل می کند، با تمایل به افسردگی (کاسیگا^{۱۲}، ۲۰۱۷: ۲).

در نواحی روستایی نیز، پایداری اقتصاد روستایی به معنای بهره گیری از معیارهای روستایی برای انتخاب راهبردهای توسعه اقتصادی است (سعیدی و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۹۷). در سکونتگاه های روستایی، پایداری تولید و درآمد را که می توان آن را امنیت اقتصادی نامید، از آن رو حائز اهمیت است که با افزایش کارایی و میزان بهره برداری در واحدهای تولیدی از ظرفیت های موجود به صورت مطلوب بهره برداری می شود و در سایه درآمد کافی بهره برداران، زمینه سازی مناسب برای ایجاد فعالیت های جدید در ظرفیت بالقوه فراهم می گردد (سعیدی و همکاران، ۱۳۸۳: ۲۱).

5. Du & Kang

2. Economic welfare

3. در زبان فارسی، رفاه را بیشتر معادل welfare در زبان انگلیسی بهکار میبرند. ریشه این کلمه از دو مفهوم Well به معنای خوب و fare به معنای سرو و عرضه غذا است (Oxford Dictionary).

4. Van Praag

9. Greve

6. Wood Study Group

7. Mac Grigver

8. Economic justice

1. Economic stability

2. Stability

3. Stabilization Economic

4. Cossiga

روش پژوهش

هدف تحقیق حاضر، سنجش سطح پایداری اقتصادی مناطق روستایی در شهرستان لنگرود می باشد. از این رو، پژوهش از نظر هدف، جزء تحقیقات کاربردی-توسعه‌ای است. همچنین با توجه به ماهیت موضوع و اهداف تحقیق، از نظر روش تحلیل، توصیفی-تحلیلی است. اطلاعات تحقیق به روش‌های کمی و کیفی از طریق مطالعه میدانی و استفاده از پرسشنامه روستا، و مطالعات کتابخانه‌ای - اسنادی گردآوری شده است. روش‌ها و ابزار گردآوری اطلاعات در تحقیق حاضر، شامل روش‌های اسنادی بصورت کتابخانه‌ای و میدانی بصورت اجرای پرسشنامه می باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل دهیاران روستاهای دارای ۲۰ خانوار و بیشتر شهرستان لنگرود و مجموعاً به تعداد ۱۱۰ نفر و در ۷ دهستان این شهرستان می‌باشد که بصورت تمام-شماری بررسی شده است. بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵، تعداد جمعیت سکونتگاه‌های روستایی ۲۰ خانوار و بیشتر در شهرستان، ۳۷۶۳۷ نفر و ۱۳۶۴۴ خانوار بوده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای سنجش سطح پایداری اقتصادی روستاهای شهرستان مورد مطالعه از روش بارومتر پایداری بهره گرفته شد. روایی پرسشنامه توسط متخصصان این حوزه، بررسی و تأیید شد. به منظور بررسی پایایی پرسشنامه، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن به تفکیک شاخص‌ها، مولفه‌ها و کل پرسشنامه در جدول (۱) مشخص شده است. همچنانکه ملاحظه می‌شود، آلفای همه متغیرها بالاتر از ۰/۷ و تأیید کننده پایایی پرسشنامه است. در این تحقیق، از روش‌های آمار توصیفی (جدول و درصد) و استنباطی (آزمون دوجمله‌ای) در محیط نرم افزار SPSS استفاده شد.

جدول (۱). میزان آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق

متغیر	مقدار آلفای کرونباخ	متغیر	مقدار آلفای کرونباخ
اشتغال	۰/۷۹۲	سرمایه گذاری روستاییان	۰/۸
دسترسی اقتصادی	۰/۸۳	میزان تولید	۰/۸۲۵
سرمایه گذاری دولتی	۰/۹۴۹	هزینه - درآمد	۰/۷۲۸
سازگاری با محیط	۰/۷۷۷	مسکن	۰/۸
نوسانات قیمت	۰/۸۸	مولفه عدالت اقتصادی	۰/۹۱۶
آسیب پذیری	۰/۷۶۱	مولفه ثبات اقتصادی	۰/۹۴۷
تنوع بخشی	۰/۸۹	مولفه رفاه اقتصادی	۰/۷۰۲
پایداری اقتصادی کل			۰/۸۹۲

در تحقیق حاضر، به منظور دستیابی به مجموعه‌ای از شاخص‌ها و گویه‌هایی که مفاهیم پژوهش را قابل اندازه‌گیری و سنجش کنند، از منابع پیشین تحقیق، اسناد و مطالعات کتابخانه‌ای و همچنین شناخت محقق نسبت به مکان جغرافیایی مورد مطالعه، بهره گرفته شد که ۱۶۲ نماگر در ۱۱ شاخص و سه مولفه بیان شد و در جداول زیر ذکر شده است.

جدول (۲). شاخص ها و گویه های مولفه ثبات اقتصادی

شاخص	گویه ها
سازگاری با محیط	میزان استفاده از کودهای شیمیایی توسط کشاورزان، میزان استفاده از کودهای دامی، میزان استفاده از آفت کش ها در کشاورزی، میزان برداشت از چوب های جنگلی، میزان رضایت مردم از کیفیت بهداشت محیط / منظر طبیعی روستا، میزان وجود سیستم مناسب دفع فاضلاب در روستا، میزان وجود سیستم جمع آوری زباله در روستا، میزان انتخاب محصول متناسب با منابع آبی موجود در روستا، میزان آگاهی، مردم از راههای جلوگیری از تخریب و فرسایش خاک، میزان حفر چاه های غیر مجاز در روستا، میزان استفاده از آب های سطحی و زیرزمینی، میزان مدیریت سیلاب ها و دفع آب های سطحی، میزان الزام روستاییان به اجرای ضوابط و استانداردهای زیست محیطی، میزان مشارکت مردم در حفاظت از محیط زیست، میزان ارتقای آگاهی های عمومی و برانگیختن حساسیت در رعایت مقررات زیست محیطی، میزان اجرای دوره های آموزشی و توجیهی حفظ محیط زیست برای فعالان و کارگزاران اقتصادی، میزان توجه به تکنولوژی های پاک و کمتر آلاینده در روستا، میزان توجه به مکانیابی صحیح کاربری های همجوار، میزان توجه به مکانیابی صحیح صنایع در روستا
نوسانات قیمت	میزان نوسان قیمت محصولات کشاورزی، میزان نوسان قیمت محصولات صنعتی، میزان نوسان قیمت نهاده های کشاورزی، میزان نوسان قیمت ماشین آلات کشاورزی، میزان اثرات نوسان قیمت در به کارگیری روش های جدید کشاورزی، میزان اثرات نوسان قیمت در انتخاب کشت دوم، میزان تاثیر عوامل آب و هوایی بر نوسانات قیمت، نوسانات میزان تولید محصولات کشاورزی در فصل های مختلف، میزان بی ثباتی اقتصاد کلان، میزان تاثیر تغییرات عرضه و تقاضا بر نوسانات قیمت، میزان عملکرد تولیدات روستایی، میزان وجود قیمت تضمین شده محصولات، میزان صادرات محصولات تولیدی در روستا، میزان اطلاعات روستائیان از بازار
آسیب پذیری	میزان حاصلخیزی زمین های کشاورزی، میزان آسیب و زیان سالانه محصولات، میزان استفاده مردم از بیمه محصولات، میزان وابستگی مردم به یارانه های دولتی، میزان تورم قیمت نهاده های تولید، میزان وجود قوانین و مقررات تسهیلگر واردات محصولات از نوع محصولات تولیدی در روستا، میزان سهولت قوانین و مقررات صادرات محصولات روستا، میزان موازی کاری دستگاه های اداری، میزان آسیب پذیری ناشی از بارندگی، میزان آسیب پذیری محصولات ناشی از خشکسالی، میزان آسیب پذیری محصولات ناشی از آفات و بیماری گیاهان، میزان آسیب پذیری محصولات ناشی از سرمازدگی، میزان آسیب پذیری محصولات ناشی از فاضلاب های صنعتی، میزان برداشت از آب های سطحی و زیرزمینی، امکان کشت محصولات در فصول مختلف سال، میزان درآمد روستائیان در فصول بیکاری و غیر زراعی، میزان سرمایه در روستا جهت ایجاد و گسترش فعالیت های اقتصادی، میزان بیمه محصولات کشاورزی در روستا، میزان زمین های ملکی در روستا، میزان دسترسی به تسهیلات بانکی با نرخ پایین، میزان درآمد غیرکشاورزی در روستا، میزان امنیت شغلی در روستا، میزان وجود احساس امنیت از سرمایه گذاری در کسب و کار روستایی، میزان پیش فروش محصولات در روستا، میزان وجود نیروی کار مناسب
تنوع بخشی	میزان تنوع شغلی در روستا، میزان تنوع در ارقام محصولات روستا، میزان تنوع در شیوه های کشت، میزان رقابت محصولات روستایی با محصولات تولید شده در شهر، میزان بازاریابی برای محصولات روستایی، میزان درآمد در بخش غیرکشاورزی، میزان تنوع در منابع درآمدی در بخش غیرکشاورزی، نسبت شاغلین بخش غیرکشاورزی در روستا، میزان فاصله از شهر (نسبت به بازار فروش)، میزان اعطای تسهیلات اعتباری بلند مدت مورد نیاز با نرخ بهره اندک، میزان سرمایه گذاری در فعالیت های غیر کشاورزی توسط ساکنان محلی، میزان سرمایه گذاری در فعالیت های غیرکشاورزی توسط سرمایه گذاران غیرمحلی، میزان وجود گردشگری روستایی، میزان وجود صنایع دستی روستایی، میزان وجود صنایع کارگاهی روستایی، میزان وجود واحدهای تولیدی فعال غیرکشاورزی، میزان وجود مراکز خدماتی (فروشگاه، خانه بهداشت، سوپرمارکت و...)
سرمایه گذاری روستاییان	میزان تمایل مردم به سرمایه گذاری در ایجاد و توسعه کسب و کارها در روستا، میزان توان سرمایه گذاران روستایی در فعالیت های اقتصادی، میزان تمایل مردم به بازسازی و نوسازی مسکن، میزان سرمایه گذاری بخش خصوصی، میزان فراهم بودن زمینه های مختلف اقتصادی در روستا برای سرمایه گذاری، میزان جذب سرمایه گذاری های بیرونی (جذب سرمایه گذاران بیرونی در روستا)، میزان فراهم بودن سرمایه اولیه روستائیان برای سرمایه گذاری در روستا، میزان سرمایه گذاری روستائیان در صندوق های محلی، میزان پذیرش سرمایه گذاری بیرونی از جانب مردم روستا، میزان فراهم شدن زمینه های سرمایه گذاری بخش خصوصی از جانب دولت، میزان سهولت قوانین و مقررات اقتصادی در سرمایه گذاری بیرونی در روستا

میزان تولید	میزان مبادلات اقتصادی با خارج از روستا، میزان تولیدات غیرزرعی، میزان فروش محصولات روستا، میزان تولیدات فرآورده های دامی، میزان تاثیر واردات بر تولید محصولات قابل کشت بومی، میزان وجود تعاونی های تولیدی روستایی، میزان وجود تعاونی های تولیدی زنان روستایی، میزان تولیدات صنایع دستی در روستا، میزان تولید ابریشم در روستا، میزان تولید فرآورده های ماکیان، میزان تغییر نوع تولید برای فروش محصولات، میزان دسترسی به نهاده های تولید (آب، زمین، سرمایه و...)، میزان مالیات کسب و کارهای روستایی، میزان وجود نیروهای ماهر و متخصص در روستا، میزان وجود افراد کارآفرین در روستا، میزان تأمین اعتبارات مالی دولتی، میزان دسترسی به امکانات و خدمات عمومی (آموزشی، بهداشتی، زیربنایی، رفاهی)، میزان بهره وری تولید محصولات در روستا، سطح پیشرفت تکنولوژی در روستا، میزان تسهیل گری قوانین و مقررات اقتصادی و تولیدی، میزان سهولت در گرفتن مجوزهای ایجاد کسب و کار، میزان تولید در واحد سطح
-------------	---

جدول (۳). شاخص ها و گویه‌های مولفه عدالت اقتصادی

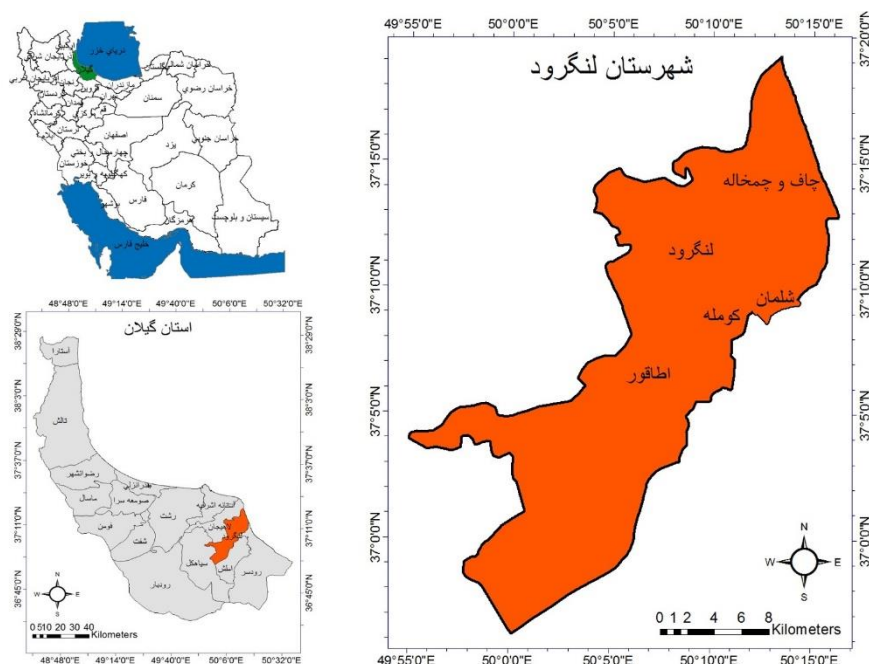
شاخص	گویه ها
اشتغال	میزان فرصت های شغلی در روستا، میزان اشتغال غیرکشاورزی در روستا، میزان بیکاری های فصلی در روستا، میزان فرصت های شغلی برای افراد دارای تحصیلات عالی، میزان وجود اشتغال برای نیروی کار جوان در روستا، میزان اشتغال زنان روستا، میزان وجود فرصت های شغلی برای زنان سرپرست خانوار، میزان وجود زمینه های گوناگون اشتغال در روستا، میزان انگیزه جهت بهبود وضعیت کار و اشتغال در روستا
دسترسی اقتصادی	میزان برگزاری آموزش های لازم برای توسعه کسب و کار، میزان دسترسی به سرمایه اولیه توسط بخش خصوصی، میزان دسترسی به منابع آب کافی برای کشاورزی، میزان دسترسی به منابع آب کافی برای فعالیت های صنعتی، میزان دسترسی به زمین برای توسعه کسب و کار کشاورزی، میزان دسترسی به زمین برای توسعه کسب و کار صنعتی، میزان دسترسی به ماشین آلات کشاورزی، میزان دسترسی به ماشین آلات صنعتی، میزان دسترسی به نهاده های ارزان قیمت، میزان سهولت انتقال محصولات روستا به بازار، میزان سهولت دسترسی به امکانات حمل و نقل برای محصولات، میزان دسترسی به پارانه های کشاورزی، میزان استفاده عموم مردم روستا از اعتبارات کشاورزی، میزان دسترسی به خدمات عمومی و اینترنت، میزان دسترسی به بازارهای فروش محصولات، میزان وجود واسطه ها در خرید و فروش محصولات روستا، میزان دسترسی به بازارهای محلی نزدیک به روستا، میزان برگزاری جشنواره های محلی برای فروش محصولات، میزان وجود قوانین و مقررات مناسب برای قیمت گذاری محصولات، میزان اطلاع از قیمت محصولات روستا
سرمایه گذاری دولتی	میزان سرمایه گذاری های دولتی در مشاغل کشاورزی، میزان سرمایه گذاری های دولتی در مشاغل صنعتی، میزان سرمایه گذاری های دولتی در مشاغل خدمات روستایی، میزان رضایت از سرمایه گذاری های دولتی در مشاغل صنعتی، میزان رضایت از سرمایه گذاری های دولتی در بخش کشاورزی، میزان رضایت از سرمایه گذاری های دولتی در مشاغل خدمات روستایی، میزان تناسب سرمایه گذاری دولت با نیاز روستائیان، میزان بهره گیری از خدمات اعتباری (دولتی) توسط روستائیان، میزان سرمایه گذاری دولتی در زیرساخت روستایی

جدول (۴). شاخص ها و گویه‌های مولفه رفاه اقتصادی

شاخص	گویه ها
هزینه - درآمد	سطح درآمد حاصل از فعالیت های اقتصادی در روستا، میزان رضایت از درآمد حاصله در روستا، هزینه مردم برای سفرهای تفریحی، هزینه مردم برای سفرهای زیارتی
مسکن	میزان واحدهای مسکونی ساخته شده با مصالح بادوام (خانه های ساخته شده با اسکلت بتن و فلز)، میزان کاربرد مصالح بومی در واحدهای مسکونی، میزان قدرت خرید مردم برای خرید مسکن مناسب در روستا، میزان قیمت مسکن در روستا، میزان نوسان قیمت مسکن روستایی، میزان ویلاسازی و ساخت خانه های دوم در روستا، میزان مسکن دارای آب لوله کشی، میزان مسکن دارای گاز لوله کشی، میزان واحدهای مسکونی دارای تلفن، میزان برخورداری واحدهای مسکونی از سیستم های دفع فاضلاب بهداشتی، میزان تراکم خانوارها در واحد مسکونی، میزان سطح زیر بنای واحدهای مسکونی در روستا، میزان واحدهای مسکونی نوساز در روستا، میزان خانوارهای مستأجر

معرفی منطقه مورد مطالعه

شهرستان لنگرود از نظر موقعیت نسبی در شرق استان گیلان قرار دارد. این شهرستان از طرف شمال به دریای خزر، از طرف غرب به شهرستان لاهیجان و از جنوب به سیاهکل، از طرف شرق به شهرستان رودسر، از جانب جنوب شرقی به شهرستان املش محدود گردیده است. مساحت شهرستان لنگرود نیز ۴۵۸ کیلومتر مربع است که ۳/۳ درصد از مساحت کل استان گیلان را شامل می شود (سالنامه آماری استان گیلان، ۱۳۹۸). این شهرستان دارای ۳ بخش است؛ دهستان های چاف، دیوشل و گل سفید در بخش مرکزی، اطاقور و لات لیل در بخش اطاقور، و دریاسر و مریدان در بخش کومله قرار دارند. در این بین، بین دهستان های چاف، دریاسر، گل سفید، دیوشل و مریدان در بخش جلگه ای، و دهستان های اطاقور و لات لیل، تعدادی از روستاها در بخش جلگه ای و تعدادی نیز در بخش پایکوهی قرار دارند.

شکل (۱). موقعیت نسبی و ریاضی شهرستان لنگرود

منبع: نگارنگان، ۱۴۰۰

بررسی یافته های توصیفی حاصل از ۱۱۰ پرسشنامه روستا که بین دهیاران شهرستان لنگرود توزیع شد، نشان داد که بیش از ۸۲ درصد از پاسخگویان (دهیاران)، مرد و ۱۷/۳ درصد نیز زن هستند. از نظر وضعیت تأهل، بیش از ۹۳ درصد از دهیاران متأهل و ۶/۴ درصد مجرد هستند. ۸۶/۴ درصد از دهیاران به صورت پاره وقت و ۱۳/۶ درصد نیز به صورت دائم در دهیاری مشغول فعالیت اند. کمترین سن در بین دهیاران، ۲۵ سال و بیشترین سن، ۶۱ سال است. دهیاران در سنین ۳۶-۴۵ سال و ۴۶-۵۵ سال، بیشترین توزیع را داراست. ۶۰ درصد از دهیاران، شغلی اصلی آن ها دهیاری است که بیشترین سهم را در توزیع شغل ها داراست. پس از آن، بیش از ۲۸ درصد از دهیاران دارای شغل های آزاد هستند. ۱۰/۹ درصد از دهیاران نیز کشاورزی شغل اصلی آن ها است. از نظر تحصیلات، بیش از ۴۴ درصد از دهیاران دارای مدرک تحصیلی کاردانی هستند که بیشترین توزیع را نیز داراست. پس از آن، دهیاران با مدرک کارشناسی (۳۰/۹ درصد) بیشترین سهم را دارند. همچنین ۱۹/۱ درصد مدرک دیپلم، ۲/۷ درصد کارشناسی ارشد، ۱/۸ درصد زیر دیپلم، و ۰/۹ درصد نیز مدرک دکتری دارند. به لحاظ سابقه فعالیت در دهیاری، بیش از نیمی از دهیاران (۵۲/۸ درصد) سابقه فعالیت آن ها بین ۶ تا ۱۰ سال است. پس از آن، بیشترین توزیع مربوط به سابقه ۱ تا ۵ سال در دهیاری است. ۱۹/۹ درصد نیز سابقه فعالیت شان بین ۱۱ تا ۱۵ سال است. همچنین سابقه فعالیت ۳/۷ درصد دهیاران بین ۱۶ تا ۲۰ سال،

و سابقه ۱/۸ درصد از دهیاران که کمترین سهم را داراست، بالاتر از ۲۰ سال است. همچنین نزدیک به نیمی از دهیاران (۴۷/۴ درصد)، بین ۱۱ تا ۲۰ بار آموزش دهیاری دیده‌اند. پس از آن، ۲۳/۵ درصد نیز بین ۱ تا ۱۰ بار آموزش دیده‌اند. کمترین میزان آموزش دهیاران (۲/۷ درصد)، بین ۶۱ تا ۷۰ دفعه است.

برای بررسی معناداری مولفه‌های پژوهش از آزمون دوجمله‌ای (Binomial Test) استفاده گردید. هدف این آزمون مقایسه متغیرهای مورد نظر با حد وسط مورد انتظار است. از آنجا که نماگرهای هر شاخص با طیف لیکرت سنجیده شده‌اند، پس از ترکیب نماگرها و ساختن شاخص، عدد ۳ به عنوان حد متوسط و میانه نظری مورد انتظار در نظر گرفته شده است و داده‌ها در هر یک از متغیرها با این عدد سنجیده شده‌اند؛ در واقع برای اینکه مشخص شود که پایداری اقتصادی در محدوده مورد نظر از متوسط مورد انتظار بیشتر است یا نه، سطح پایداری اقتصادی از طریق طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای به دست آمده و با میانگین مفروض تحقیق (۳) مورد مقایسه قرار گرفت. بر اساس جدول ۵، طبق نتایج حاصل از آزمون، سطح پایداری اقتصادی در سکونتگاه‌های روستایی شهرستان در هر سه مولفه و پایداری اقتصادی کل، معنی‌دار بوده است؛ در واقع با توجه به اینکه سطح معنی‌داری (Sig) به دست آمده در ستون آخر جدول کمتر از سطح خطای در نظر گرفته شده (۰/۰۵) می‌باشد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که پایداری اقتصادی با توجه به سه مولفه خود در سطح روستاهای شهرستان مورد مطالعه دارای تفاوت معنی‌دار است و این اختلافی که مشاهده می‌شود ناشی از شانس و تصادف نیست. همچنین نتایج این آزمون نشان می‌دهند که در هر سه مولفه مورد بررسی، اکثریت روستاها کمتر از میانه در نظر گرفته شده است که نشان‌دهنده پایین بودن سطح پایداری اقتصادی است.

جدول (۵). نتایج آزمون دوجمله‌ای (Binomial Test)

Exact Sig. (2-tailed)	Test Prop.	Observed Prop.	N	Category		
.۰۰۰۰	.۰۵۰	.۰۹۶	۱۰۶	<=۳	گروه ۱	عدالت اقتصادی
		.۰۰۴	۴	>۳	گروه ۲	
		۱	۱۱۰		کل	
.۰۰۰۰	.۰۵۰	.۰۹۶	۱۰۶	<=۳	گروه ۱	ثبات اقتصادی
		.۰۰۴	۴	>۳	گروه ۲	
		۱	۱۱۰		کل	
.۰۰۰۰	.۰۵۰	.۰۷۹	۸۷	<=۳	گروه ۱	رفاه اقتصادی
		.۰۲۱	۲۳	>۳	گروه ۲	
		۱	۱۱۰		کل	
.۰۰۰۰	.۰۵۰	.۰۹۲	۱۰۱	<=۳	گروه ۱	پایداری اقتصادی
		.۰۰۸	۹	>۳	گروه ۲	
		۱	۱۱۰	<=۳	کل	

در ارتباط با سنجش سطح پایداری اقتصادی، وضعیت پایداری روستاهای شهرستان لنگرود در سه مولفه عدالت اقتصادی، ثبات اقتصادی و رفاه اقتصادی، و همچنین سطح کل پایداری اقتصادی روستاها محاسبه و در جدولی که در ادامه بیان می‌شود، ذکر شده است.

سطح پایداری اقتصادی در ارتباط با مولفه عدالت اقتصادی

در ارتباط با مولفه عدالت اقتصادی، در بین روستاهای شهرستان لنگرود، از نظر سطح پایداری سنجیده شده با روش بارومتر پایداری، روستاهای سیاه‌منسه‌پایین، به‌پس‌باغ، بالاشکرکش، لیلاکوه، کلیدبر و دریاسر بالاترین سطح پایداری را در مولفه عدالت اقتصادی نسبت به دیگر روستاها دارند. روستاهای مذکور از نظر جاده‌های ارتباطی و دسترسی در موقعیت مناسبی قرار دارند. روستاهای سیاه‌منسه‌پایین، به‌پس‌باغ، بالاشکرکش و لیلاکوه جزء روستاهای هدف گردشگری در شهرستان هستند و روستاهای کلیدبر و دریاسر از بزرگترین و پرجمعیت‌ترین روستاهای شهرستان هستند. به این طریق روستاهای مذکور دارای سطح اشتغال و دسترسی‌های بیشتری به فرصت‌های شغلی و توسعه کسب‌وکارها می‌باشند و سرمایه‌گذاری‌های دولتی نیز در مشاغل مختلف روستایی بیشتر از سایر روستاها بوده است. روستاهای خانه‌پشتان، اشکال، خرما، لک‌پشت، و اتروود پایین‌ترین سطح پایداری مولفه عدالت اقتصادی را دارند، زیرا این روستاها در حالت انزوای جغرافیایی با جمعیت کم قرار دارند. دسترسی‌های آنان به امکانات مختلف اقتصادی در سطح بسیار پایینی قرار دارد، ضمن اینکه آنان در ارتباط با جاده‌های ارتباطی برای توسعه کسب‌وکارهای روستایی، به دلیل دوری از شهر با مشکل مواجه‌اند. به همین دلیل سطح متغیرهای عدالت اقتصادی در این روستاها، پایین است (جدول ۶).

جدول (۶). نتایج بررسی سطح پایداری مولفه عدالت اقتصادی روستاهای شهرستان لنگرود ۶۴

ردیف	روستا	امتیاز پایداری	ردیف	روستا	امتیاز پایداری	ردیف	روستا	امتیاز پایداری
۱	سیگارود	۰.۷۱۷	۳۸	حاج ابراهیم ده	۰.۵۴۵	۷۵	پایین شکرکش	۰.۶۳۶
۲	خالجیر	۰.۴۵۵	۳۹	جدانوکر	۰.۶۳۶	۷۶	بالا شکرکش	۰.۹۱۹
۳	ششلو	۰.۴۳۹	۴۰	دیوشل پشته	۰.۸۱۳	۷۷	آلمان لنگه	۰.۲۶۸
۴	آبدنگسر	۰.۷۰۷	۴۱	دیوشل	۰.۶۵۱	۷۸	کردسراکوه بالا	۰.۲۰۲
۵	ناوسر	۰.۳۳۳	۴۲	طالش محله	۰.۳۰۸	۷۹	تازه آباد کرد سراکوه	۰.۷۵۸
۶	به پس باغ	۰.۹۱۹	۴۳	پروش بالا	۰.۶۲۶	۸۰	نارنج بن پایین	۰.۳۳۳
۷	نقاره چی محله	۰.۱۸۷	۴۴	پروش پائین	۰.۷۳۲	۸۱	اربولنگه	۰.۶۲۶
۸	حسن آباد	۰.۴۸۰	۴۵	لشه	۰.۴۵۵	۸۲	لیسه رود تازه آباد	۰.۰۹۶
۹	محمد جعفرمحله	۰.۵۸۶	۴۶	لیسه رود	۰.۳۱۸	۸۳	خانه پشتان	۰.۰۰۰
۱۰	پشت لله سر	۰.۶۲۶	۴۷	سیاه کردگوابر	۰.۱۶۲	۸۴	چهارسوپشته	۰.۳۱۸
۱۱	گالش کلام لیلاکوه	۰.۳۱۸	۴۸	حاجی سرا	۰.۱۶۲	۸۵	تازه آباد	۰.۵۲۰
۱۲	اشکال	۰.۱۰۶	۴۹	پریشکوه	۰.۲۰۲	۸۶	علی آباد سرا	۰.۲۰۲
۱۳	خرما	۰.۱۰۶	۵۰	گلاب محله	۰.۶۹۲	۸۷	گرسک پائین	۰.۲۷۸
۱۴	سادات محله	۰.۴۸۰	۵۱	سلوش	۰.۵۶۱	۸۸	پیشکوه پایین	۰.۲۴۲
۱۵	بالاپایکیاده	۰.۳۹۹	۵۲	آقا علی سرا	۰.۵۸۶	۸۹	چلیکی	۰.۴۲۴
۱۶	موبندان	۰.۶۰۱	۵۳	مریدان	۰.۴۳۹	۹۰	لات لیل	۰.۴۳۹
۱۷	خالکیاسر	۰.۴۶۵	۵۴	کفش کن محله	۰.۲۷۸	۹۱	لاته	۰.۲۵۳
۱۸	بازارده گلباغ	۰.۱۴۶	۵۵	خاله سر	۰.۳۸۴	۹۲	پیله محله	۰.۵۰۵
۱۹	خراط محله	۰.۷۷۳	۵۶	کنده سر	۰.۱۴۶	۹۳	کل چال	۰.۴۱۴
۲۰	لوکلایه	۰.۶۹۲	۵۷	خمیرمحله	۰.۶۰۱	۹۴	بیروم	۰.۲۵۳
۲۱	سیاهگلده	۰.۵۰۵	۵۸	مرزلات	۰.۵۳۰	۹۵	تیکسر	۰.۲۶۸

۰.۲۹۳	لموش پشت	۹۶	۰.۵۰۵	سادات محله	۵۹	۰.۵۲۰	کوشالشاد	۲۲
۰.۷۰۷	حسین آباد	۹۷	۰.۵۰۵	طالب سرا	۶۰	۰.۲۲۷	لیارچ دمه	۲۳
۰.۲۷۸	زرگوش	۹۸	۰.۲۶۸	انبان سر	۶۱	۰.۸۸۹	آبچالکی	۲۴
۰.۳۱۸	پنو	۹۹	۰.۷۱۷	اکبرسرا	۶۲	۰.۱۷۲	ملاط	۲۵
۰.۷۱۷	بلوردکان	۱۰۰	۰.۴۶۵	میان شکرکش	۶۳	۰.۵۶۱	پایین سالکویه	۲۶
۰.۲۷۸	آغوزچال	۱۰۱	۰.۴۲۴	کره رودخان	۶۴	۰.۴۵۵	پائین قاضی محله	۲۷
۰.۴۸۰	سرلیله	۱۰۲	۰.۷۱۷	آشیان	۶۵	۰.۹۶۰	دریاسر	۲۸
۰.۴۳۹	چالدهشت	۱۰۳	۰.۳۱۸	ششکلايه	۶۶	۰.۵۴۵	دریاکنار	۲۹
۰.۷۱۷	پایین محله نالکياشر	۱۰۴	۰.۳۱۸	لطفعلی گواير	۶۷	۰.۳۰۸	گل سفید	۳۰
۰.۶۷۷	سادات محله نالکياشر	۱۰۵	۰.۰۶۶	دشت علم	۶۸	۰.۴۵۵	گالش خاله	۳۱
۰.۵۸۶	بالا محله نالکياشر	۱۰۶	۰.۱۳۱	کهلپون	۶۹	۰.۲۴۲	فتیده	۳۲
۰.۶۷۷	اخوند محله	۱۰۷	۰.۱۶۲	اترود	۷۰	۰.۲۶۸	بالا سالکویه	۳۳
۰.۶۲۶	دادقانسرا	۱۰۸	۰.۲۷۸	مادیان گواير	۷۱	۰.۹۸۵	کلیدبر	۳۴
۱	سیامنسه پایین	۱۰۹	۰.۳۴۸	کند سر شکر کش	۷۲	۰.۹۶۰	لیلاکوه	۳۵
۰.۸۷۹	سیامنسه بالا	۱۱۰	۰.۳۷۴	کهلستان	۷۳	۰.۲۰۲	تازه اباد بازارده	۳۶
			۰.۱۴۶	لک پشت	۷۴	۰.۵۲۰	کیاگهان	۳۷

سطح پایداری اقتصادی در ارتباط با مولفه ثبات اقتصادی

از نظر مولفه ثبات اقتصادی، روستاهای سیگارود، کلیدبر، سیاه‌منسه‌پایین بالاترین سطح پایداری در مولفه ثبات اقتصادی را دارند. در روستاهای مذکور روستاییان تمایل بیشتری نسبت به سرمایه‌گذاری در روستا دارند چون بازده این سرمایه‌گذاری به دلیل موقعیت ارتباطی و اقتصادی مناسب در این روستاها بالاست. عملکرد تولیدات روستایی در وضعیت مطلوبی قرار دارد، مردم این روستاها از بیمه محصولات کشاورزی استفاده می‌کنند، تنوع شغلی در روستاهای مذکور نسبت به دیگر روستاها بالاتر است زیرا دارای مشاغل مختلف کشاورزی، صنعتی و به‌ویژه خدماتی، هستند. فاصله این روستاها نسبت به شهر به‌خصوص روستای کلیدبر، کم است و به این دلیل به بازارهای فروش محصولات دسترسی بیشتری دارند. روستاهای لیارچ‌دمه، تازه‌آباد بازارده، گرسک پایین، پایین‌ترین سطح پایداری مولفه ثبات اقتصادی را دارند. روستاهای مذکور در حاشیه‌ی شهرستان لنگرود قرار گرفته و دسترسی آن‌ها به شهر سخت است، در واقع در حالت انزوای جغرافیایی قرار دارند. این روستاها دارای جمعیت کمی هستند و این مورد به اضافه موقعیت دورافتاده بودن آن‌ها و داشتن وسعت پایین، موجب شده است که از پیشرفت اقتصادی در مولفه ثبات برخوردار نباشند. تنوع شغلی در این روستاها بسیار پایین است، با شهر فاصله زیادی دارند، از تسهیلات اعتباری بهره نمی‌برند، میزان تولید محصولات روستایی در سطح پایینی قرار دارد و این امور موجب شده است تا روستاهای لیارچ‌دمه، تازه‌آباد بازارده و گرسک پایین از ثبات اقتصادی پایین‌تری برخوردار باشند (جدول ۷).

جدول (۷). نتایج بررسی سطح پایداری مولفه ثبات اقتصادی روستاهای شهرستان لنگرود

امتیاز پایداری	روستا	ردیف	امتیاز پایداری	روستا	ردیف	امتیاز پایداری	روستا	ردیف
۰.۴۸۳	پایین شکرکش	۷۵	۰.۳۷۲	حاج ابراهیم ده	۳۸	۰.۸	سیگارود	۱
۰.۴۶۷	بالا شکرکش	۷۶	۰.۲۶۱	جدانوکر	۳۹	۰.۲۱۷	خالجیر	۲
۰.۲۰۶	آلمان لنگه	۷۷	۰.۵۵	دیوشل پشته	۴۰	۰.۳۶۱	ششلو	۳
۰.۰۹۴	کردسراکوه بالا	۷۸	۰.۴۰۶	دیوشل	۴۱	۰.۵۷۲	آبدنگسر	۴
۰.۵۹۴	تازه‌آباد کرد سراکوه	۷۹	۰.۱۰۶	طالش محله	۴۲	۰.۱۸۹	ناوسر	۵
۰.۱۶۷	نارنج بن پایین	۸۰	۰.۳۹۴	پروش بالا	۴۳	۰.۶۰۶	به پس باغ	۶

۰.۴۷۳	اربولنگه	۸۱	۰.۶۱۱	پروش پائین	۴۴	۰.۰۴۴	نقاره چی محله	۷
۰.۰۶۱	لیسه رود تازه آباد	۸۲	۰.۳۶۷	لشه	۴۵	۰.۲۷۸	حسن آباد	۸
۰.۰۱۵	خانه پشنان	۸۳	۰.۱۱۱	لیسه رود	۴۶	۰.۳۳۳	محمد جعفر محله	۹
۰.۱۱۷	چهارسوپشته	۸۴	۰.۱	سیاه کردگوابر	۴۷	۰.۳۴۴	پشت لله سر	۱۰
۰.۲۶۱	تازه آباد	۸۵	۰.۰۸۳	حاجی سرا	۴۸	۰.۲۷۸	گالش کلام لیلا کوه	۱۱
۰.۲۱۱	علی آباد سرا	۸۶	۰.۲۳۹	پرشکوه	۴۹	۰.۰۸۹	اشکال	۱۲
۰.۱	گرسک پائین	۸۷	۰.۱۹۴	گلاب محله	۵۰	۰.۱۱۷	خرما	۱۳
۰.۰۶۱	پیشکوه پایین	۸۸	۰.۴۳۳	سلوش	۵۱	۰.۳۱۷	سادات محله	۱۴
۰.۲۹۴	چلیکی	۸۹	۰.۲۲۲	آقا علی سرا	۵۲	۰.۱۹۴	بالاپاکپاده	۱۵
۰.۱۰۶	لات لیل	۹۰	۰.۳۷۸	مریدان	۵۳	۰.۲۲۲	موبندان	۱۶
۰.۰۸۹	لاته	۹۱	۰.۰۶۷	کفش کن محله	۵۴	۰.۲۰۶	خالکیاسر	۱۷
۰.۴۷۸	پيله محله	۹۲	۰.۲۶۱	خاله سر	۵۵	۰.۱۹۴	بازارده گلباغ	۱۸
۰.۲۵۶	کل چال	۹۳	۰.۰۰۵	کنده سر	۵۶	۰.۴۴۴	خراط محله	۱۹
۰.۲۲۲	بیروم	۹۴	۰.۶۶۱	خمیرمحله	۵۷	۰.۰۹۴	لوکلایه	۲۰
۰.۳۱۷	تیکسر	۹۵	۰.۴۱۱	مرزلات	۵۸	۰.۳۲۸	سیاهگنده	۲۱
۰.۱۴۴	لموش پشت	۹۶	۰.۲۵	سادات محله	۵۹	۰.۱۲۸	کوشالشاد	۲۲
۰.۱۶۱	حسین آباد	۹۷	۰.۳۰۶	طالب سرا	۶۰	۰.۰۰۰	لیارج دمه	۲۳
۰.۱۳۹	زرگوش	۹۸	۰.۱۲۸	انبان سر	۶۱	۰.۳۸۹	آبچالکی	۲۴
۰.۱۷۲	پنو	۹۹	۰.۱۰۶	اکبرسرا	۶۲	۰.۱۸۹	ملاط	۲۵
۰.۶۴۴	بلوردکان	۱۰۰	۰.۳	میان شکرکش	۶۳	۰.۲۵	پایین سالکویه	۲۶
۰.۲۴۴	آغوزچال	۱۰۱	۰.۲۳۳	کره رودخان	۶۴	۰.۱۵	پائین قاضی محله	۲۷
۰.۳۰۶	سرلیله	۱۰۲	۰.۳۳۳	آشیان	۶۵	۰.۵۳۳	دریاسر	۲۸
۰.۲۸۳	چالدشت	۱۰۳	۰.۴۵۰	ششکلیه	۶۶	۰.۱۳۳	دریانکار	۲۹
۰.۳۸۹	پایین محله نالکپاشر	۱۰۴	۰.۲۰۶	لطفعلی گوابر	۶۷	۰.۱۰۶	گل سفید	۳۰
۰.۴۵	سادات محله نالکپاشر	۱۰۵	۰.۱۵	دشت علم	۶۸	۰.۴۱۱	گالش خاله	۳۱
۰.۳	بالا محله نالکپاشر	۱۰۶	۰.۰۳۹	کهلون	۶۹	۰.۰۸۹	فتیده	۳۲
۰.۳۶۷	اخواند محله	۱۰۷	۰.۱۲۲	اترود	۷۰	۰.۲۷۲	بالاسالکویه	۳۳
۰.۴۲۸	دادقانسرا	۱۰۸	۰.۰۸۳	مادیان گوابر	۷۱	۰.۷۳۹	کلیدبر	۳۴
۰.۷۳۹	سیامنسه پایین	۱۰۹	۰.۲۴۴	کند سر شکر کش	۷۲	۰.۵۶۷	لیلاکوه	۳۵
۰.۶۳۹	سیامنسه بالا	۱۱۰	۰.۱۸۳	کهلستان	۷۳	۰.۰۷۸	تازه آباد بازارده	۳۶
			۰.۱۴۴	لک پشت	۷۴	۰.۲۶۱	کیاگهان	۳۷

سطح پایداری اقتصادی در ارتباط با مولفه رفاه اقتصادی

در ارتباط با مولفه رفاه اقتصادی، روستاهای پرورش پایین، سیگارود، کلیدبر بالاترین سطح پایداری در مولفه رفاه اقتصادی را دارند. روستای پرورش پایین به شهر اطاقور، روستای سیگارود به شهر کومله و روستای کلیدبر به شهر لنگرود نزدیک هستند و فاصله کمی با شهر دارند و از نظر موقعیت ارتباطی در وضعیت مناسبی قرار دارند. در این روستاها با توجه به اینکه مشاغل کشاورزی و خدماتی و همچنین صنعتی (در سطح پایین تر)، رواج دارند و تنوع اقتصادی نسبی وجود دارد، سطح رفاه روستاییان بالاتر است. سطح درآمد و رضایت مردم از درآمد حاصله در روستا بیشتر از سایر روستاهاست و از این طریق مسکن روستایی نیز از استاندارد بالاتری برخوردارند. همچنین روستاهای مادیان گوابر، کفش کن محله، و سلوش، پایین ترین سطح پایداری مولفه رفاه اقتصادی را دارند. روستاهای مذکور به دلیل نداشتن دسترسی مناسب به شهر (به خصوص روستای مادیان گوابر)، کمبود درآمد، نارضایتی از

وضعیت اشتغال و درآمد از وضعیت مناسبی برخوردار نیستند و این امر در ساخت مسکن استاندارد نیز تأثیرگذار بوده است، همچنین قیمت مسکن و امکانات رفاهی آن در این روستاها پایین‌تر از سایر روستاهاست (جدول ۸).

جدول (۸). نتایج سطح پایداری مولفه رفاه اقتصادی روستاهای شهرستان لنگرود

ردیف	روستا	امتیاز پایداری	ردیف	روستا	امتیاز پایداری	ردیف	روستا	امتیاز پایداری
۱	سیگارود	۰.۶۲۸	۳۸	حاج ابراهیم ده	۰.۴۴۸	۷۵	پابین شکرکش	۰.۳۹۶
۲	خالجیر	۰.۴۱۳	۳۹	جدانوکر	۰.۱۶۱	۷۶	بالا شکرکش	۰.۵۵۷
۳	ششلو	۰.۵۱۹	۴۰	دیوشل پشته	۰.۵۳۹	۷۷	آلمان لنگه	۰.۲۵۲
۴	آبدنگسر	۰.۵۱۹	۴۱	دیوشل	۰.۵۵۷	۷۸	کردسراکوه بالا	۰.۴۱۳
۵	ناوسر	۰.۳۷۶	۴۲	طالش محله	۰.۳۴۱	۷۹	تازه آباد کرد سراکوه	۰.۳۷۶
۶	به پس باغ	۰.۵۰۲	۴۳	پروش بالا	۰.۳۹۶	۸۰	نارنج بن پابین	۰.۲۸۷
۷	نقاره چی محله	۰.۳۵۹	۴۴	پروش پائین	۰.۷	۸۱	اربولنگه	۰.۳۲۴
۸	حسن آباد	۰.۳۵۹	۴۵	لشه	۰.۳۵۹	۸۲	لیسه رود تازه آباد	۰.۳۷۶
۹	محمد جعفرمحله	۰.۴۱۳	۴۶	لیسه رود	۰.۳۰۴	۸۳	خانه پستان	۰.۱۹۸
۱۰	پشت لله سر	۰.۳۷۶	۴۷	سیاه کردگوابر	۰.۱۸۱	۸۴	چهارسوپشته	۰.۴۴۸
۱۱	گالش کلام لیلا کوه	۰.۳۵۹	۴۸	حاجی سرا	۰.۳۲۴	۸۵	تازه آباد	۰.۳۷۶
۱۲	اشکال	۰.۱۸۱	۴۹	پرشکوه	۰.۴۱۳	۸۶	علی آباد سرا	۰.۳۷۶
۱۳	خرما	۰.۲۸۷	۵۰	گلاب محله	۰.۴۱۳	۸۷	گرسک پابین	۰.۳۵۹
۱۴	سادات محله	۰.۳۵۹	۵۱	سلوش	۰.۱۰۹	۸۸	پیشکوه پابین	۰.۳۹۶
۱۵	بالا پاکباده	۰.۳۵۹	۵۲	آقا علی سرا	۰.۱۶۱	۸۹	چلیکی	۰.۲۵۲
۱۶	موبندان	۰.۴۱۳	۵۳	مریدان	۰.۵۰۲	۹۰	لات لیل	۰.۴۸۵
۱۷	خالکاسر	۰.۲۷۰	۵۴	کفش کن محله	۰.۱۲۶	۹۱	لاته	۰.۳۷۶
۱۸	بازارده گلباغ	۰.۲۵۲	۵۵	خاله سر	۰.۳۷۶	۹۲	پيله محله	۰.۵۰۲
۱۹	خراط محله	۰.۳۵۹	۵۶	کنده سر	۰.۳۴۱	۹۳	کل چال	۰.۴۱۳
۲۰	لوکلایه	۰.۴۳	۵۷	خمیرمحله	۰.۳۵۹	۹۴	بیروم	۰.۳۲۴
۲۱	سیاهگلد	۰.۳۲۴	۵۸	مرزلات	۰.۵۰۲	۹۵	تیکسر	۰.۲۳۲
۲۲	کوشالشاد	۰.۲۸۷	۵۹	سادات محله	۰.۲۷	۹۶	لموش پشت	۰.۳۲۴
۲۳	لیارج دمه	۰.۱۸۱	۶۰	طالب سرا	۰.۴۴۸	۹۷	حسین آباد	۰.۳۲۴
۲۴	آبچالکی	۰.۳۵۹	۶۱	انبلان سر	۰.۱۸۱	۹۸	زرگوش	۰.۲۳۲
۲۵	ملاط	۰.۳۲۴	۶۲	اکبرسرا	۰.۳۵۹	۹۹	پنو	۰.۲۸۷
۲۶	پابین سالکویه	۰.۳۴۱	۶۳	میان شکرکش	۰.۳۷۶	۱۰۰	بلوردکان	۰.۳۵۹
۲۷	پائین قاضی محله	۰.۴۸۵	۶۴	کره رودخان	۰.۲۳۲	۱۰۱	آغوزچال	۰.۲۸۷
۲۸	دریاسر	۰.۴۸۵	۶۵	آشیان	۰.۲۱۵	۱۰۲	سرلیله	۰.۳۴۱
۲۹	دریاکنار	۰.۲۵۲	۶۶	ششکلایه	۰.۴۶۸	۱۰۳	چالدشت	۰.۳۵۹
۳۰	گل سفید	۰.۳۷۶	۶۷	لطفعلی گوابر	۰.۳۷۶	۱۰۴	پابین محله نالکیاشر	۰.۱۹۸
۳۱	گالش خاله	۰.۳۰۴	۶۸	دشت علم	۰.۳۲۴	۱۰۵	سادات محله نالکیاشر	۰.۲۵۲
۳۲	فتیده	۰.۱۶۱	۶۹	کهلبون	۰.۳۴۱	۱۰۶	بالا محله نالکیاشر	۰.۳۵۹
۳۳	بالاسالکویه	۰.۵۰۲	۷۰	اترود	۰.۳۰۴	۱۰۷	اخوند محله	۰.۳۷۶
۳۴	کلیدبر	۰.۶۴۵	۷۱	مادیان گوابر	۰.۰۰۰	۱۰۸	دادقانسرا	۰.۱۸۱
۳۵	لیلاکوه	۰.۴۸۵	۷۲	کند سر شکرکش	۰.۳۵۹	۱۰۹	سیامنسه پابین	۰.۵۳۹
۳۶	تازه آباد بازارده	۰.۲۸۱	۷۳	کهلستان	۰.۲۸۷	۱۱۰	سیامنسه بالا	۰.۵۰۲
۳۷	کیاگهان	۰.۲۷	۷۴	لک پشت	۰.۳۲۴			

۰.۴۴۱	حسین آباد	۹۷	۰.۵۰۳	طالب سرا	۶۰	۰.۰۸۱	لیارچ دمه	۲۳
۰.۱۹۳	زرگوش	۹۸	۰.۱۴۳	انبیان سر	۶۱	۰.۶۲۷	آبچالکی	۲۴
۰.۲۶۱	پنو	۹۹	۰.۴۴۷	اکبرسرا	۶۲	۰.۲۳	ملاط	۲۵
۰.۶۵۲	بلوردکان	۱۰۰	۰.۴۲۹	میان شکرکش	۶۳	۰.۴۲۲	پایین سالکویه	۲۶
۰.۲۶۷	آغوزچال	۱۰۱	۰.۲۸۶	کره رودخان	۶۴	۰.۴۴۷	پائین قاضی محله	۲۷
۰.۴۱۶	سرلیله	۱۰۲	۰.۴۳۵	آشیان	۶۵	۰.۷۹۵	دریاسر	۲۸
۰.۴۰۴	چالدشت	۱۰۳	۰.۴۹۱	ششکلاویه	۶۶	۰.۳۱۱	دریاکنار	۲۹
۰.۴۴۱	پایین محله نالکیاشر	۱۰۴	۰.۳۳۵	لطفعلی گوابر	۶۷	۰.۲۹۲	گل سفید	۳۰
۰.۴۸۴	سادات محله نالکیاشر	۱۰۵	۰.۱۷۴	دشت علم	۶۸	۰.۴۱۶	گالش خاله	۳۱
۰.۴۶۶	بالا محله نالکیاشر	۱۰۶	۰.۱۷۴	کهلپون	۶۹	۰.۱۰۶	فتیده	۳۲
۰.۵۴۷	اخواند محله	۱۰۷	۰.۱۸۶	اترود	۷۰	۰.۴۲۹	بالاسالکویه	۳۳
۰.۴۰۴	دادقانسرا	۱۰۸	۰.۰۰۰	مادیان گوابر	۷۱	۱	کلیدبر	۳۴
۰.۹۳۲	سیامنسه پایین	۱۰۹	۰.۳۴۸	کند سر شکر کش	۷۲	۰.۸۰۷	لیلاکوه	۳۵
۰.۸۲	سیامنسه بالا	۱۱۰	۰.۲۸۶	کهلستان	۷۳	۰.۲۱۷	تازه آباد بازارده	۳۶
			۰.۲۰۵	لک پشت	۷۴	۰.۲۶	کیاکهان	۳۷

بحث و نتیجه گیری

رویکرد توسعه پایدار، آخرین رویکرد مورد قبول در عرصه برنامه‌ریزی روستایی است. در قالب الگوی توسعه پایدار، پایداری اقتصادی در نواحی روستایی اهمیت اساسی دارد و باید با افزایش کارایی، میزان بهره‌وری از ظرفیت‌ها و توان‌های بالقوه و بالفعل موجود در فعالیت‌های اقتصادی را افزایش داد. سکونتگاه‌های روستایی شهرستان لنگرود از مسائلی مانند نرخ بیکاری بالا، مهاجرت‌های روستا - شهری، وجود فقر و... رنج می‌برند که نشان دهنده وجود وضعیت ناپایداری در اقتصاد این نواحی است. این مسائل، لزوم امر برنامه ریزی جهت ایجاد پایداری در مناطق روستایی شهرستان به ویژه پایداری اقتصادی را اذعان می‌کند. بر این اساس توسعه پایدار اقتصاد روستایی به عنوان هدفی برای رفع مشکلات و مسائل نواحی روستایی منطقه مورد مطالعه در نظر گرفته شده است. سطح پایداری اقتصادی در روستاها باید مورد مطالعه قرار گیرد تا در برنامه‌ریزی‌های آتی برای منطقه به منظور بهبود وضعیت موجود به کار گرفته شود. از این رو، این پژوهش با عنوان "سنجش سطح پایداری اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی در شهرستان لنگرود"، به دنبال شناسایی وضعیت پایداری اقتصادی محدوده مورد نظر است. جامعه آماری تحقیق، ۱۱۰ نفر از دهیاران روستاهای شهرستان لنگرود بوده است که از طریق نمونه‌گیری تمام‌شماری، پرسشنامه بین همه دهیاران توزیع شد. در این پژوهش از آمار توصیفی (جداول، درصد، میانگین) و آمار استنباطی (آزمون دوجمله‌ای) بهره گرفته شد.

طبق نتایج حاصل از آزمون دوجمله‌ای (Binomial Test) سطح پایداری اقتصادی در سکونتگاه‌های روستایی شهرستان در هر سه مولفه و پایداری اقتصادی کل، معنی‌دار بوده است. همچنین نتایج حاصل از آزمون دوجمله‌ای در ارتباط با سطح پایداری مولفه‌های مورد بررسی نشان داد که در هر سه مولفه عدالت اقتصادی، ثبات اقتصادی، رفاه اقتصادی، و در نهایت پایداری اقتصادی روستاهای شهرستان مورد مطالعه، پایداری در سطح ضعیف قرار دارد، زیرا در هر کدام از متغیرهای مورد بررسی، اکثر روستاها پایین‌تر از حد اعتدال در نظر گرفته شده قرار دارند.

سنجش سطح پایداری اقتصادی روستاها با استفاده از روش بارومتر پایداری انجام شد. در ارتباط با مولفه عدالت اقتصادی، در بین روستاهای شهرستان لنگرود، روستاهای سیاه‌منسه‌پایین، به‌پس‌باغ، بالاشکرکش، لیلاکوه، کلیدبر و دریاسر بالاترین سطح، و روستاهای خانه‌پشتان، اشکال، خرما، لک‌پشت، و اترود نیز پایین‌ترین سطح پایداری را دارند. از نظر مولفه ثبات اقتصادی، روستاهای سیگارود، کلیدبر، سیاه‌منسه‌پایین بالاترین سطح، و روستاهای لیارچ‌دمه، تازه آباد بازارده، گرسک پایین، پایین‌ترین سطح پایداری مولفه ثبات اقتصادی را دارند. در ارتباط با مولفه رفاه اقتصادی، روستاهای پرورش‌پایین، سیگارود، کلیدبر بالاترین سطح پایداری، و روستاهای مادیان‌گوابر، کفش‌کن محله، و سلوش، پایین‌ترین سطح پایداری مولفه رفاه اقتصادی را دارند. از نظر

پایداری اقتصادی، بالاترین سطح پایداری اقتصادی را روستاهای کلیدبر، سیگارود، سیاه‌منسه‌پایین، پرورش پایین و به‌پس‌باغ دارند. این روستاها از نظر شاخص‌های مورد بررسی در سطح پایداری اقتصادی، در وضعیت مطلوبی نسبت به دیگر روستاهای شهرستان قرار دارند اما روستاهای فتیده، کهلبون و انبلان‌سر، پایین‌ترین سطح پایداری اقتصادی را دارند. این روستاها جزء مناطق حاشیه‌ای شهرستان محسوب می‌شوند و موقعیت جغرافیایی مناسبی ندارند، ضمن اینکه جمعیت و تعداد خانوار آن‌ها نیز چشمگیر نیست. نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که اکثر روستاهای شهرستان به لحاظ پایداری اقتصادی در سطح ضعیفی قرار دارند، فقط تعداد بسیار کمی از روستاها در مناطق جلگه‌ای شهرستان در حالت پایداری اقتصادی قرار دارند (کلیدبر، سیگارود، به‌پس‌باغ). این نتیجه همسو با نتایج تحقیق قدیری‌معصوم و همکاران (۱۳۸۹) است که به این نتیجه رسیدند که بیش از ۷۵ درصد روستاها دارای پایداری اقتصادی بسیار ضعیفی هستند. روستاهای مورد مطالعه در تحقیق مذکور، در سه موقعیت دشتی، کوهپایه‌ای و کوهستانی قرار دارند و با مشکلات اقتصادی مختلفی از جمله نرخ بالای بیکاری، سالخوردگی جمعیت کشاورز، پایین بودن راندمان تولید محصولات کشاورزی و مسائلی از این قبیل مواجه بوده‌اند؛ در واقع مشکلاتی که روستاهای مورد مطالعه در تحقیق حاضر نیز با آن‌ها مواجه‌اند. همچنین نتایج حاصل، مغایر با تحقیق فولادی (۱۳۹۳) است که نتایج تحقیق وی نشان‌دهنده وجود سطح پایداری متوسط در روستاهای دهستان چورزق بوده است.

با توجه به سطح پایداری اقتصادی روستاهای شهرستان لنگرود که در سطح ضعیفی قرار دارد، پیشنهادات زیر ارائه می‌شود:

- اتخاذ سیاست‌های راهبردی در جهت ایجاد بازار مناسب برای محصولات کشاورزی از جمله خرید تضمینی محصولات

- گسترش و بهبود زیرساخت‌های اقتصادی و اولویت‌بخشی به نقاط محروم‌تر

- استفاده بهینه از پتانسیل‌های نواحی روستایی مختلف به‌ویژه روستاهای دارای پتانسیل گردشگری

- تهیه سند توسعه اقتصادی روستاهای شهرستان

- گسترش صنایع تبدیلی مرتبط با چای در روستاهای چای‌خیز

- متنوع‌سازی فعالیت‌های اقتصادی در نواحی روستایی شهرستان

- توسعه صنایع دستی و مشاغل خانگی در راستای افزایش اشتغال زنان روستایی

منابع

- ازکیا مصطفی؛ ایمانی علی. (۱۳۹۴). *توسعه پایدار روستایی*. چاپ اطلاعات، نوبت دوم.
- افراخته حسن؛ ریاحی وحید؛ جوان فرهاد. (۱۳۹۴). *پایداری اقتصادی سکونتگاه های روستایی شهرستان رضوانشهر. جغرافیا، ۴۶(۱۳)، ۹۳-۱۱۸.*
- برزگر صادق؛ بخشی امیر؛ حیدری محمدتقی. (۱۳۹۸). *تبیین پایداری اجتماعی-اقتصادی در شهرهای کوچک با رویکرد توسعه پایدار (نمونه: شهرهای کوچک شمال ایران). فصلنامه مجلس و راهبرد، ۲۶(۹۷)، ۳۸-۳۵.*
- بزی خدارحم؛ موسی زاده حسین؛ حسین نژاد مجتبی. (۱۳۹۶). *سنجش پایداری اقتصادی و اجتماعی محله‌های شهری با استفاده از تکنیک تصمیم‌گیری چندمعیاره (AHP)*، (مورد شناسی: محله‌های منطقه یک شهری گرگان). *فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری-منطقه‌ای، ۷(۲۵)، ۱۰۵-۱۲۴.*
- بشکار اسلام؛ بذرافشان جواد؛ طولابی نژاد مهرشاد. (۱۳۹۸). *حمایت اجتماعات محلی از توسعه گردشگری و ارتباط آن با معیشت پایدار (روستاهای مرزی شهرستان چابهار). جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۳(۶۹)، ۴۱-۶۴.*
- توکل جعفر. (۱۳۹۳). *سنجش پایداری اجتماعی-اقتصادی سکونتگاه های روستایی دهستان های خاوه شمالی و جنوبی، استان لرستان. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۱۴(۳۲)، ۷۱-۹۲.*

- جعفریان مزدک؛ عبدالحسین پور، فرید. (۱۳۸۵). پایداری شهری با نگاهی به ویژگی های شهرهای ایران. *اولین همایش بین‌المللی شهر برتر، طرح برتر سازمان عمران شهرداری همدان*.
- جهانگیری علی‌رضا. (۱۳۹۶). بررسی تاثیرگذاری تنوع اقتصادی بر توسعه پایدار اقتصادی در روستاها، با نگاهی به بخش مرکزی شهرستان شاهین شهر و میمه. *پژوهش های مکانی-فضایی*، ۵، ۱۰۳-۱۸۸.
- جوان جعفر؛ علویزاده امیرمحمد؛ کرمانی مهدی. (۱۳۹۰). نقش متنوع سازی فعالیت های اقتصادی در توسعه پایدار روستایی؛ مطالعه موردی: شهرستان سمیرم. *جغرافیا-انجمن جغرافیایی ایران*، ۹(۲۹)، ۴۳-۱۷.
- حاتمی محمدرضا؛ رحمانی جبار. (۱۳۹۱). عدالت در اسلام. *پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی*، ج ۱۱، چاپ اول.
- دادگر یدا...؛ آرمان مهر محمدرضا. (۱۳۸۸). بررسی و نقد مبانی معیار عدالت اقتصادی رالز. *پژوهشنامه اقتصاد کلان*، (۴)، ۳۷-۶۰، ۳۷.
- دادگر یدا...؛ رحمانی تیمور، (۱۳۹۱). *مبانی و اصول علم اقتصاد*. بوستان کتاب قم، چاپ سیزدهم.
- دربان آستانه علی‌رضا؛ حجتشامی سیروس؛ طهماسی بهمن. (۱۳۹۸). سنجش پایداری شاخص های توسعه اقتصادی در نواحی روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان رودبار). *مطالعات برنامه ریزی سکونتگاه های انسانی*، ۱۴(۳)، ۷۷۱-۷۵۷.
- ریاحی وحید؛ نوری آذر. (۱۳۹۴). تنوع بخشی فعالیت های اقتصادی و پایداری روستاها مورد: شهرستان خرمدره. *اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۳(۱۰)، ۱۱۳-۱۲۸.
- طالشی مصطفی؛ خدایانه کیومرث؛ آقایی هیر محسن. (۱۳۹۷). ارزیابی و تحلیل توسعه پایدار روستاهای پیرامونی کانون های گردشگری در ناحیه اردبیل. *جغرافیا و برنامه‌ریزی*، ۲۲(۶۴)، ۱۶۹-۱۸۸.
- علایی حسن؛ یارعلی نبی ا... (۱۳۸۸). *اقتصاد پایدار؛ توسعه پایدار*. مجموعه مقالات هشتمین همایش از سلسله همایش های منطقه ای چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در آفاق ۱۴۰۴ دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد.
- فولادی اعظم. (۱۳۹۳). «سنجش پایداری اقتصادی سکونتگاه های روستایی؛ مطالعه موردی: شهرستان طارم، دهستان چورزق». پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان.
- قدیری معصوم مجتبی؛ ضیانوشین محمد مهدی؛ خراسانی محمدامین. (۱۳۸۹). پایداری اقتصادی و رابطه آن با ویژگی های مکانی-فضایی: مطالعه موردی روستاهای دهستان کوهین شهرستان کبودرآهنگ. *روستا و توسعه*، ۵۰(۱۳)، ۱-۲۹.
- محمدپور سمیه. (۱۳۸۷). *سنجش پایداری اجتماعی اقتصادی توسعه روستایی*. پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیای روستایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه زنجان.
- مطیعی لنگرودی سیدحسن؛ شمسایی ابراهیم. (۱۳۹۴). *توسعه و کشاورزی پایدار*. موسسه انتشارات دانشگاه تهران. چاپ دوم.
- همتی علی‌رضا؛ پذیرا عبدالرحیم. (۱۳۹۷). *توسعه پایدار روستایی در ایران در مطالعات محققان داخلی*. دومین کنفرانس بین‌المللی مهندسی آب و محیط زیست.

ویسی فرزاد؛ نیکخواه چنور. (۱۳۹۷). واکاوی نقش گردشگری در معیشت و پایداری معیشتی خانوارهای روستایی (مطالعه موردی: بخش اورامان سروآباد). *جغرافیا و برنامه ریزی*، ۲۲ (۶۶)، ۳۴۸-۳۲۹.

یاسوری مجید؛ وطنخواه کلورزی ژیلا. (۱۳۹۴). نقش گردشگری در توسعه کارافرینی زنان روستایی (دهستان گوراب پس شهرستان فومن). *مطالعات جغرافیایی مناطق خشک*، ۵ (۲۰)، ۵۹-۴۶.

Basiago, Andrew D., (1998), **Economic, social, and environmental sustainability in development theory and urban planning practice**, *Environmentalist*, 19(2), 145-161.

Cerin, Pontus., (2006), **Bringing economic opportunity into line with environmental influence: A discussion on the Coase theorem and the Porter and van der Linde hypothesis**, *Ecological Economics*, 56(2), 209-225.

Du, Q., Kang, J., (2016), **Tentative ideas on the reform of exercising state ownership of natural resources: Preliminary thoughts on establishing a state-owned natural resources supervision and administration commission**, *Jiangxi Social Science*, 6, 160.

Kruja, Alba., (2013), **Sustainable economic development, a necessity of the 21st century**, *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4(10), 93.

Lobo, María-Jesús., Pietriga, Emmanuel., Appert, Caroline., (2015), **An evaluation of interactive map comparison techniques**, *Proceedings of the 33rd annual ACM conference on human factors in computing systems*.

Mensah, Justice., (2019), **Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review**, *Cogent Social Sciences*, 5(1), 1653531.

Pugliese, Patrizia., (2001), **Organic farming and sustainable rural development: A multifaceted and promising convergence**, *Sociologia ruralis*, 41(1), 112-130.

Ruth, Meena., (2001), **Women and Sustainable Development**. Non-Governmental Liaison Service, available on www.un-ngls.org, page1.

SARDF., **South African Rural Development framework**, (2005).

Spangenberg, Joachim H., (2005), **Economic sustainability of the economy: concepts and indicators**, *International journal of sustainable development*, 8(1-2), 47-64.

Uitto, Juha I., (2009), **RURAL DEVELOPMENT: PARTICIPATION AND DIVERSITY FOR SUSTAINABILITY**, *Human Settlement Development-Volume IV*, 146.